

Fjortende Møde.

Firsdagen den 22de October Kl. 1.

Forhandlingsprotokollen for forrige Møde blev oplæst og vedtagen.

Formanden: Forinden vi gaae over til Dagsordenen, skal jeg meddele, at jeg ved Skrivelse af 21de ds. fra Indenrigsministeriet har modtaget Exemplarer af „Beretning om den Kongelige Veterinair- og Landbohøjskole for Underviisningsaarene 23de August 1858 til 22de August 1859 og 23de August 1859 til 22de August 1860" samt af en Kundgjørelse fra Ministeriet af 20de f. M. angaaende Stadsfæstelse paa et Tillæg til de under 6te Decbr. 1851, 14de August 1852, 8de Februar 1853, 5te Decbr. 1854, 19de April 1859 samt 14de Februar og 4de August 1860 sanctionerede Statuter for en Creditforening af Grundeiere i de danske Stiftter, hvilke vilde blive omdeelte til de Herrer Medlemmer.

Fra Bestyrelsen for Creditforeningen af jydde Landeiendomsbesiddere har jeg modtaget nogle Exemplarer af dens Beretning til Repræsentantskabet om Foreningens Virksomhed i Regnskabsaaret 1ste Juli 1860 til 30te Juni 1861, hvilke vilde blive henlagte i Væsesalen til Efterretning for de Herrer Medlemmer.

Man gik derpaa til det første Nummer paa Dagsordenen: Første Behandling af: Udkast til Lov angaaende Ophævelse af den til Gaarden Matr. = Nr. 120 i Stege knyttede Eneret til at drive Farveri for Møens Indbyggere. (Lovudkastet findes i Anhang A, Sp. 683 ff.).

Gad: Jeg er fuldkommen enig med Lovforslaget i, at det Monopol, hvorom her er Spørgsmaal, bør afløses — og at de Ophævelser, her foreligge, godtgjøre, at det ikke kan hæves paa anden Maade end ved en Godtgjørelse som for et reelt Monopol, og jeg er ligeledes enig i, at der ikke er Andet for, end at Kongeriget maa betale derfor, hvor ønskeligt og rigtigt det end kunde synes at være, at den Aræds, for hvilken Monopolet skal ophæves,

ogsaa burde bidrage dertil; men er den ikke villig dertil, gaaer det neppe an at tvinge den, thi der foreligger Exempler fra tidligere Tid, hvor samme Regel havde kunnet være anvendt, men hvor det ikke er steet. Naar jeg desuagtet har nogen Betænkelighed ved at gaae ind paa dette Lovudkast, saa er det ikke ved Sagen selv, men kun ved en enkelt Deel deraf. Jeg sigter her til den Bemyndigelse, som ifølge § 2 Indenrigsministeriet skal have til at afløse Monopolet, ved at afsjåbe vedkommende Eierdommen efter den Værdi, som den har med Monopolet, og derefter at bortselge den uden Monopol. Jeg kan ikke nægte Andet, end at jeg ved denne Fremgangsmaade meget frygter for, at man kan komme til at betale Monopolet endee dyrere, end man egentlig ønsker, og jeg forstaaer ikke rigtig, hvorledes det skulde være vanskeligere at bedømme Værdien af Monopolet i og for sig, end at bedømme Eierdommens Værdi med Monopolet; at vurdere Eierdommen uden Monopol kan ikke være overordenlig vanskeligt, da man derved har Sammenligningspunkter nok; men hvad der kan være vanskeligt, er at vurdere Monopolet, og altsaa ogsaa Eierdomsretten med dette Monopol. Jeg kan derfor ikke fragaae, at jeg er noget betænkelig ved denne Fremgangsmaade, hvis Hensigtsmæssighed i andre Henseender jeg ikke indseer, da man derved let vil komme til at betale Monopolet noget dyrere, end der vilde være steet ved en simpel Taxation af Monopolet alene, idet man lader Eierdommen taxere og overtager den, men bagefter maafee ikke kan sælge den til den Priis, man havde haabet og ventet.

J. S. Jespersen: Jeg vilde have tilføjet mig at gjøre Thinget opmærksom paa noget af, hvad den foregaaende ærede Taler allerede har hitret; naar han navnlig gik ud fra, at han var betænkelig ved at meddele Indenrigsministeriet denne Bemyndigelse, da maa jeg i saa Henseende ganske slutte mig til ham, thi naar der er opstillet en Kjøbesum af 7,500 Rd., medens der af Monopolhaveren er forlangt 28,000 Rd., ligger der et meget stort Spring imellem disse Summer, og det kan derfor ikke være Andet, end at Eierdommen vil blive me-